

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Levél a szerkesztőhöz.

„És ha jövendőt tudnék is mondani és minden titkokat és minden bölcsességet tudni is; és ha egész hitem volna is, úgyannira, hogy a hegyeket elvinném helyőkről, ha szeretet nincs én bennem semmi vagyok.

Pál I. levele a korinthusbeliekhez.

Mi is, a Mária Dorothea egyesület erdélyrészi köre, a jótétel, az örök emberszeretet nevében fordulunk a tekintetes Szerkesztőséghez s kérjük adjon helyet becses lapjában a következő soroknak; s az erdélyi részek humanus közönségéhez: adjon helyet szívében kérelmünknek!

De miután első kérdése mindenkinék: „mit akar voltaképpen a Mária Dorothea egyesület? Első ellenvetése a legtöbbször is e kérdéssel, ezen ellenvetéssel, mert ez a kérdés, ez az ellenvetés indított bennünket részben e levél, e kérelem megírására. — Azonban feleljünk a kérdésre kérdéssel. Nem természetszerű, nem okvetlenül szükséges-e hogy a kik egy célért, egy eszméért s a mi több: oly nagy horderejű célért, mint a nevelés és oktatás, küzdenek, azokat erős szellemi és erkölcsi szellemi kapcsolás kösse egymáshoz? S minél több alkalmuk legyen, hogy a szent cél érdekében eszméiket közölhessék egymással, s azokat tisztazzák, javítsák, tökéletesítsék? E n e k lehetővé tétele az egyesület erkölcsi és szellemi célja. És tovább: melyik egyesület képviselheti a tanítónők szellemi és anyagi érdekeit olyan értelemben, mint a Mária Dorothea egyesület? Melyikhez forduljanak azok, a kiket véletlen baj, véletlen szerencsétlenség megfoszt a munkaképességtől? Oh, ha mélyebben pillantunk a pálya látókörébe, hány megrázó kép tárul föl előttünk.

Ismertünk több ifjú lányt, ki e pályának áldozta föl egészségét, életét. S tán nem is az élet feláldozása itt a legsötétebb pont . . .

Nem.

De a mi azt megelőzi, az az állapot, a melyet már sem életnek, sem halálnak nem nevezhetünk.

Engedje meg a T. Szerkesztő Ur, hogy csak egy pár esetet említsünk föl. Nem leszünk hosszadalmasak, de az igazság kedvéért úgy sem sokszor tolakodunk a nagy közönség elé!

Az első kép kis városba vezet. Alacson tanterem zsumfolva gyermekekkel. Rossz szellőztetés, (mert nem lehet más.) Kiálthatatlan levegő, már a tanóra kezdetén . . . Tüzes, ifju tanítónő, ki egész lelkével akarta az ismereteket kis tanítványaiába csepegtetni. Hogy népes tantermének minden gyermeke hallja jól szavát, hangosan beszélt igenis hangosan . . . Alig telt el 6-7 év, piros arca halványodni kezdett, csengő hangja el-elrekedt; aztán mind gyöngébb és gyöngébb lett; a gyermekek csak úgy lesték! hangját; nem lármáztak; mégis alig hallották már. Aztán nem bírta tovább; végkielégítést kapott. Tudják, mi az a végkielégítés? 100, 150, legfennebb 300 frt! Orvos, gyógyszer, betegnek való élelem, ápolás — és ez az összeg, — egyszer és mindenkorra! „Miért nem takarózkodott meg egészséges volt, hiszen 400 frt évi fizetést kapott! Igen. S ebből a nagy összegből nevelte kis hugját; segítette varrásból élő özvegy anyját . . . Ha lett volna akkor egy Otthonunk, szegény életének utolsó 2 évét, ha nem is boldogan, legalább nyugodtan kellő ápolás mellett végezhetné volna. De így, utolsó perczig szükségét és nyomort látott maga körül . . . ez kísérte sirjába.

Ezért, ha nem is boldognak, de nagy szerencsétlensége dacára is aránylag szerencsésnek mondhatjuk azt a szegény ifjú lányt, a ki a M. D. egyesület budapesti Otthonában nyer szerető gondozást, ellátást, a melyről ő maga már nem gondoskodhatik, mert hiszen ifjan munkássága kezdetén, kötelességérzetének áldozatán! esett, szemévilágát veszítette. Ée hány szomorú képet tudnánk még felmutatni a multból, a jelenből; de nem élünk vissza a T. Szerkesztő Ur s t. közönség türelmével. A visszaélés hálátlanság; mi pedig már is hálára vagyunk kötelezve. Igen, vannak már nagylelkű adakozóink, a kik az erdélyrészi tanítónők Otthona javára 50 ftos alapítványt tettek le. Ilyenek: mélt. Biró Béla kolozsvári plébános, kanonok ur; nagys. Moldován Gergelyné, egyetemi tanárné; nagys. De Gerendo Antonia, a kolozsvári felsőbb leányiskola igazgatónője, nagys. dr. Lázár Gyuláné Kaszner Janka, a tanítónők képző intézet igazgatónője; Vadas Zsuzsanna ó nagysága, a bulvárosi ev. ref. leányiskola igazgatónője. És vannak, kik kisebb összegekkel

ugyan, de már hozzájárultak a szép célhoz. Oh, ezek ismerik Pál apostol szavait: „Ha az embereknek, vagy anyagoknak nyelveken szólának is, a szeretet pedig nincs én bennem olylva lettem, mint a zengő érc és a pengő cimbalom.“ Fogadják, fogadják mindnyájan e helyen köszönetünket addig is, míg névszerint minden fillért a beérkezett ívek alapján hirlapilag nyugtázzhatunk.

És az Otthonban áldani fogják emlékeket is azok az ifju tanítónők és nevelőnők, a kiket balvégzetők munkásságukban megakadályoz, a kik nem várhatják be a nyugdíj idejét, hanem egészségök, erejük fogytán, vagy érkeik megbénulása miatt kénytelenek visszavonulni s ott nyernék kétségbeesett jövő helyett szerető szíveket, tisztességes ellátást . . . És áldani fogják azok a kik 40 évi küzdelem után kifáradva térnek pihenőre; a kik fölött az idő elhaladt, rokonaik talán már elköltöztek egy örökös hazába, ők pedig magukra állanak, mint a szedett fa,“ s az erdélyrészi Otthonban találnak életük alkonyán egy barátságos kört. A hosszú küzdelem után nyugalmas életét.

És áldani fogják, a kik mint tanítónők, vagy nevelőnők az életbe lépve állomást remélnék és barátok, rokonok nélkül, vagy azoktól távol, talán magukra állanak s addig is, míg a várva-várt kinevezés, vagy elhelyezés megérkeznék, az Otthonban nyernék ideiglenes vendégszerető ellátást, vagy azok, a kik a szünnapok idején hazájuk e szép vidékét akarják meglátogatni s a magános nőre nézve sokszor kellemetlen vendégloki ellátás helyett ismét az Otthon vendégszeretőit veszik igénybe. Szóval: az a szerény épület, a mely majd az erdélyi részek nagylelkű adakozásából és a M. D. egyesület buzgó munkásságából fog fölépülni, sok oldalú hasznát tekintve, ki mondhatóan jótétemény lesz a hazai különösen erdélyrészi tanítónők, óvónők és nevelőnőkre nézve.

E tevékenységre, az ügy iránti szeretetre szép példát adott az egyesület védőnője, a legnépszerűbb magyar főhercegnő, József főhercegnő leánya, Mária Dorothea főhercegnő, ki magas állásából leszállott mi közénk; ki nancsak a védőnő szerepét vállalta el, de anyagilag is támogatta az országos egyesület, a budapesti Otthon t s ennek felavatásánál személyesen is jelen volt.

TÁRCZA.

Emlékezés Nagyenyed pusztulására.

(1849. január 8.)

Szilágyi Farkastól.

(Folytatás.)

A magyar fegyveres erőnek Erdély haza részünkben győzelmes előrenyomulásával, főleg pedig Erdélyben a reakció központjának N.-Szébennek Bem tábornok hadserege által történt bevétel után a bujdosó enyediiek lelkesen r. mény ébredett, hogy szülőföldjükre visszatérhetnek s elpusztult városukat újra építhetik.

Azzal tisztában voltak, hogy ezen óriási feladatot, csak saját erejükön, egyhamar meg nem oldhatják. A magyar állam segélyére gondoltak tehát.

Ily számítással a Deésen állomásozó enyedi nemzetőrök, egyetértve a Kolozsvárt levőkkel, márcz. közepe körül Sándor Elek és O. Veress Károly személyökben küldöttséget választottak s indították Debreczenbe Kossuthhoz azon utasítással, hogy a magyar állam akkori feje előtt, az Enyedért szörnnyű csapást élő szóval adják elő s kérjék az állam segélyét, az idegen tűzhelyek mellett nyomorgó menekültek részére, főleg pedig városuk újra építéséhez.

Márcz. 20-ka körül érkezett a küldöttség Debreczenbe, hol Kossuthot meg is találta.

Ezen küldöttségnek Kossuth által történt kihallgatását s a kihallgatás eredményét, meglelt férfi koromban is nem egyszer hallottam a küldöttség egyik tagja néhai Sándor Elek által mindannyiszor a meghatottság hangján elbeszélteni s így az elevenen él lelkemben.

De hogy megírásában annál kevésbé tévedhessek, felkértem a küldöttség másik, most már szintén néhai tagjának Ó Veress Károlynak egyik fiát Veress Sándor sárdi ref. papot, hogy a mit ezen ügyet illetőleg néhai édes atya ajkairól több alkalommal hallott, jegyezze le s közölje velem ugy a mint azt elbeszélni hallotta.

Meg is tette szíves készséggel s örömmre szolgál hogy ezen reánk enyediekre emlékeztető kihallgatás lefolyását s annak eredményét O. Veress Sándor barátom is ugy adja elő, a mint én tudom.

Elbeszéltem tehát ama kihallgatást, ugy a mint azt a küldöttség b. e. tagjaitól hallottuk volt.

A küldöttség tagjai Debreczenbe érkezésük után azonnal, egy verőfényes márciusi nap d. e. óráiban felkeresték Kossuthot s tőle kihallgatást kértek.

A kormány feje fogadta is őket kétsédelem nélkül. Nem engedett meg nekik semmi ünnepi yességet, hanem maga egy diványon foglalvau helyet, felkérte, hogy üljenek melléje s Enyed pusztulásának megdöbbentő tényét beszéljék el részletesen; azután terjesszék elő küldöik kérését.

Sándor Elekék miután Enyed pusztulásának lefolyását elbeszéltek, küldöik névében 300.000 pengőforint államségélyt kértek Enyed részére, mely pénzzel városuk újja építéséhez kezdhessenek s amellet a menekültek azon részének, mely inséggel küzd, míg tűzhelye mellé visszatérhet s kezdet valamihhez, némi segélyt nyújthassanak.

Kossuth a küldöttek előadását mélyen meghatottan hallgatta végig, közbe-közbe kérdéseket intézett hozzájuk s miután előadások véget ért könyvelt szemekkel ekép szólott:

„Enyednek fel kell épülnie és szebb lesz mint volt, mert Enyed nagy hivatással bír Erdélyben. Csak az isten Pestre segítsen, mindent mit lehet megteszek Enyedért, de itt, hol a napi szükségletekre is alig tudunk a kézi sajtó-

val elég bankjegyet nyomtatni, a legjobb akaratom mellett sem tehetem, hogy 100 000 frtnál többet utalványozzak. Ha véremmel tudnék segíteni a szerencsétlen városban azt is áldoznám.“

A legelőzékenyebb és a legrészletesebb kihallgatás 5 negyedórát vett igénybe. Ezalatt a kormányzó titkára párszor benyitott s jelentette, hogy sürgős természetű ügyekben várakoznak a kormányelnök kihallgatására Kossuth azonban mindannyiszor intett a titkárnak, hogy távozzék.

„Életem legszebb, legmaghatóbb jelenete a volt mikor Enyed érdekében Kossuthnál voltunk“ mondták Sándor Elek és Veress Károly akárhányszor.

Hogy Kossuth N.-Enyed részére, az országának irítottató szorult helyzetében 100.000 frtot utalványozott volt a állam pénztárából, azt Eötvös Károly orsz. képviselő is megerősíti egy 1890. évi május 28-án a Kossuth honosága kérdésében a képviselő házban történt felszólalás alkalmával.

Az állam pénztárából Enyed ujjaépítése céljából utalványozott 100000 frt kilett-e fizetve mind, vagy pedig az akkori pénzügyminiszter, az állam pénztárának felettte szorult helyzete miatt ezen összegnek csak egy részét fizette velt ki? megtudnom nem sikerült.

Hogy kaptak pénzt az enyediék az állam pénztárából, ápril havában, az tény.

Ezen pénzből folyosítottat a városi alkotmányosan választott tisztviselők és az egyházi szolgák részére, havi részletekbe rendes fizetésök; segélyeztettek a nyomorban levő menekültek. Vásároltatott vető mag, mellyel az enyedi határnak tavaszi vetés alá következő része belett vetve; szereztek be temételen mennyiségű tuját fát, melyből a haza szállingozó polgárok a nagy mérvű építkezést már már megkezdendők voltak s ha az oroszinvario hire nem indul s nem kelt ujabb aggodalmakat a lelkekben, bizonyára meg is kezdték volna már a nyár közeldével.

De miért még egy Otthon, kérdezik némelyek ha ott a budapesti? Engedjék meg a szives olvasó s a T. Szerkesztő Ur, hogy még e kérdésre felelhessünk. Ime 4000, a rendszersített állomásokon működő tanítónők száma. De, ha tekintetbe vesszük azokat is, a kik privát iskolákban, vagy magánházakban működnek: közel 1000 azon nők száma, a kik hazánkban tanítással, neveléssel keresik kenyerüket. 1000 tanító- és nevelőnő, s egy Otthon; ez is távol föllünk, ott, hol a létért való küzdelem minden téren (s így a miénken is) a legnagyobb; ott, hol közel, az intező körök széme előtt mindig vannak és lesznek, a kik méltán igénybe vehetik az Otthon jótéteményeit. S így Kolozsvárt földrajzi helyzete, a kultúra és tanügy terén vitt szerepe egyenesen arra utalja, hogy, hogy a Királyhágon inneni terület növelését éber figyelemmel, melég részvétellel kísérje, a szellemi és erkölcsi kapcsolatot az e téren működők közt az e haza részben is fenntartsa és erősítse, baráti kezet nyújtson ott, a hol segítségre van szükség. Ezért van bátorságunk és kitartásunk ahhoz, hogy a nagy közönség elé lépve kérjük segítsen fáradozásunkban, segítsen küzdelemünkben, támogatasson anyagi és erkölcsi erejével.

Ezért nyomattunk gyűjtő leveket, melyeken tagokat és adományokat gyűjtünk s melyeknek kegyes pártolásáért a fent elmondott cél érdekében kérünk, könyörgünk. A ki teheti ne utasítsa vissza az ivvel kérelmezőket, járuljon hozzá, legalább filléreivel. Nem hírt, nem dicőségért, nem a hűségért dolgozunk. Pályáinkon a legnagyobb csapás okozta szenvedést, a munkaképtelenek szenvedését akarjuk enyhíteni; az elhagyott agkor végnapjait földeríteni, az állomásra várakozóknak ideiglenes Otthont nyújtani. A nevelés és tanítás kérdéseit akarjuk az egyetel kebelében, minél gyakrabban megvitetni, sohasem tévesztve szem elől a nevelés legfontosabb kérdését, s hogy az egész erdélyrészi terület tanítónői résztvehessenek az ilyen értekezleten azt csakis az Otthon fogja lehetővé tenni. Ezért, ha lassan is, de csüggedés nélkül előre pályatársaink; dolgozzunk, lelkesüljünk tovább is, remélve a lelkes, a humanus erdélyrészi közönség támogatását. „Mert a szeretet nem cselekszik ék-telenül; nem keresi csak az önmaga hasznát, nem örül a hamisságnak; örül pedig az igazságnak; mindeneket elfedez; mindeneket hiszen; mindeneket remél; mindeneket eltűr. Azért most megmarad a hit a reménység a szeretet, ez a három: ezek között pedig legnagyobb a szeretet.” (Pál apostol I. levele a korintusbeliekhez.)

És mi hisszük az apostolnak e szavait; hisszük, hogy az erdélyi részek humanus közönségében megvan és meglesz a szeretet ügyünk iránt, hisszük, hogy a mondott célt nem tekint hiábavalónak és erejéhez képest mindenki hozzájárul a cél megvalósításához s e hitben, e reményben ajánljuk ügyünket ismét a lelkes közönség pártfogásába, figyelmébe, szeretetébe.

A Szerkesztő Urnak köszönet az egyetel s az ügy nevében, hogy helyet adott becses lapjában e soroknak; a szives olvasónak köszönet, ha e sorokat figyelmére méltatta. — Kolozsvárt, 1891. ápril.

A Mária Dorothéa Egyetel Erdélyrészi Köre.

Én azt hiszem, hogy a 100.000 frtnak Duschek pénzügyminiszter csak egy részét fizette volt ki, a másik részt visszatartotta az állam pénztárában, míg az építkezések folyamatba indulnak. A építkezéseket azonban a bekövetkezett orosz invázió miatt folyamatba juttatni nem lehetett s így a pénz egy része benn rekedt, sőt a kifizetett összegnek is nagyobb része mint pénztári készlet a többi Kossuth bankokkal együtt megsemmisült.

Némi maradandó látszata ezen államsegélynek minden esetre volt, mennyiben a béke helyreálltával, a korábban haza került enyediak, az ezen pénzen beszerzett tutaj fákából emeltek fedeleket romokban álló hajlékaik fölébe.

Némi társadalmi szervezettel bírtak az enyediak a bujdosás ideje alatt is. Ennek jeleivel főleg Kolozsvárt a Belső Farkas utcában és Deésen találkozunk.

Az enyedi nemzetőrök Deésen, hol tömegesen voltak együtt, több alkalommal rendes tanácskozásokat folytattak azon nehéz kérdés fölött, hogy övéik és városuk szomorú helyzetén hogyan javíthatnának valamit. Ilyen tanácskozásaik eredménye volt pl. az, hogy a város újra építéséhez a Magyar állam anyagi támogatását kérik s e célból válasszanak s indítsanak küldöttséget a kormány fejéhez Debreczembé; továbbá az, hogy kérik az enyedi nemzetőr csapatnak Deésről haza Enyedre áthelyezését.

A városok sorsát érdeklő megállapodásaikat hozzájárulás végett mindig közölték a Kolozsvárt levő kiválóbb bujdosó társaikkal is.

Kolozsvárt a Belső Farkas utca volt az enyedi menekülők központja, mintán ezen utcában szállásolt Antal János püspök*) Bodola S. theol. tanár, br. Kemény István főispán sat. kiváló férfai Enyednek. A ref. kollegium épülete folytonosan tele volt legtöbnyire az intelligens osztályhoz tartozó enyedi menekültekkel.

A Bethlen-Collegium előjárósága is a Bodola S. szállásán s így a Belső Farkas utcában tartotta üléseit.

Színészet.

Bokody társulatát jóformán semmi hír sem előzte meg. Néhányan látták Bokodyt s jó színésznek tartották. A többi tagokról Bánfalvi titkár referálta a dícséreteket a bérlet szerzőskor, a mit persze mindenki hivatalos buzgalomnak tekintett, nem sokat adtak rá. Dehát az idő rosz, mulatság semmi, a publikum tehát ráfanyalodott a színházra. Nos, ez a fanyalgás lassankint mosolygássá, majd tetszéssé változott és most Bokody nem lép a színpadra a nélkül, hogy mielőtt még szólana, a közönség tapsa ne üdvözlőné, mert a jó és értelmes színészt, ki szerepeiben a művészet magasabb követelményének is képes megfelelni, méltán megilleti a becsülés. Kreutzer Michl, Tyukody Lőrinc, Zsiga cigány, Gonosz Pista, Harpagon és Riverolles márkai (Francillon) bizonyára változatos szerepkörre vall. És Bokody mindeniket ügyes maszkirozással, majdnem aprólékosáig kidolgozott műgondal, a nélkül adja, hogy a megelőző est nagy szerepének fáradsága meglátszanék rajta. Olyan Zsiga cigányt s olyan Harpagont a mult években itt járt társulatok tagjai között nem láttunk: Őszintén gratulálunk. S a t. publikum, melyet ugy elkényeztettek a cifra operettekkel, s mely eddig őrösen hagyta a népszínművek előadásakor a termet, majd minden este megjelen, és kivált ha még Bokody is föllép, ki igen értelmesen és gondal játszik — teljes meglepődéssel távozik. Hidvégi, Bánfalvi és Gyártás, Szabóné, Berzsenyi M., a kis Kendi Boriska és Berzsenyiné is eléggé igyekeznek s a nekik megfelelő szerepeiket jól töltik be. Hanem a társulatot még egy jó színésznővel a társalgási és a több chie-et kívánó vigjátéki szerepkörre s még egy énekesnővel ki kellene egészíteni a drámai és népszínmű előadások emelésére. Az első zóna-előadás is — a „tót leány” — jól sikerült. Igen helyesen teszi Bokody, ha ily műveket, nem pedig haszontalan bohózatokat hoz színre ily alkalommal is.

A jövő heti műsor: Vasárnap ápril 12-én, bérlet 7. szám, közkiánatra: „Fenegyerekek”, fővárosi bohózatos életkép. — Hétfőn zónaelőadás fél helyárrakkal: „A pelleskei nótárius. Eredeti énekes bohózat. Kedden bérlet 8. szám „Idéges nők.” Francia vigjáték. Szerdán zónaelőadás „Hőfőherke és a hét törpe.” Tüneményes varázsszínű. Csütörtökön bérlet 9. sz. „Rang és mód.” Szigeti J. kitűnő színműve. — Pénteken nem lesz előadás. Szombaton Bokody Antal jutalomjátéka: „A párisi rongyszedő” Francia színű.

VEGYES HIREK.

— **Eljegyzés.** Bartha Zsigmond a n.-enyedi Bethlen-főtanodának a mennyiség- és természettan rön-des tanára közelebbről tartotta eljegyzését Derzi Ilona kisasszonnyal Derzi Ede járásbírósi irodatiszt bájos leányával.

— **Ronesoló toroklob.** Nagyenyeden a Szentkirály utcában egy kisebb gyermek ronesoló toroklobot kapott. Az eddigi lefolyás elég kedvező, s a felgyógyulás

valószínű. Ez a pusztító betegség ez egész mult évben s a folyó évnek első három havában megyénk területén nagyon ritkán s kevés esettel mutatkozott.

— **A fősorozás Marosujvárt** e hó 8-án és 9-én rendben s kedvező eredménnyel folyt le. Aránylag kevesen marantak el igazolatlanul. A sorhadhoz bevált 82 le-gény, a honvédséghez 23.

— **Vasutépítkezés.** Thalmann G. szebenmegyei alispánnak és társainak előmunkálati engedélye van egy Alvincztől Szebenig vezető vonalra. A „Gyulafehérvár”-ban egy — az irányra nézve ugyan részletesen ki nem fejtett — felszólást olvasunk az iránt, hogy a kiágazás Alvincz helyett Gyfahérvárról történjék. Tekintve, hogy a nagy-szeben—vöröstoronyi vonal kiépítése is elhatározott dolog, bizonyára fontos érdekek indokolják, hogy az öss-zekötötetés közvetlenül Gyfahérvárral eszközöltessék, s e végből helyesen tessék a fehérváriak, ha utána néznek, valjon kivihető-e ez a tetszősnek látszó terv?

— **Jutalomjáték.** Szintársulatunk érdemes művészigazgatója, ki 100 éves magyar színészetünket 33 év óta szolgálja, s e nagy idő alatt 7050-szer lépett a világot jelző deszkákra, jövő szombaton tartja jutalomjátékát. Ez alkalommal színre kerül Pyat Felix rendkívüli hatású népdramája: „A párisi rongyszedő.” Jean szerepe Bokodynak egyik művészi alkotása, s így ez este kiváló mű-élvezettel kecsegtet. Ajánljuk érdemes színművészetünk a t. közönség meleg pártfogásába.

— **Az alsóféhérmegyei orvosgyógyszerész egy-let** e hó 6-án tartotta meg rendes évnegyedes szakülését Nagyenyeden az új városháznál. A tagok a kiváratosnál csekélyebb számban vettek részt. Dr. Magyar Károly el-nök bemutatta a megyében levő városi községek halál oki statisztikáját, melyből kitűnt, hogy az influenza jár-vány nagyon kedvezőtlenül befolyásolta a tudóbb foly-tán beállott halálozást. Dr. Farnos Árpád kórházi alorvos gondosan szerkesztett táblákon mutatta be a tuberku-liának hatását két tudógümőkoros, s 1 gümös izületű lob-ban szenvedő betegre, kik valamennyien a megyei köz-korházban voltak kezelés alatt. Nagyon kellemetlen hatás nem mutatkozott a nagyon óvatosan emelt befeckende-zések után, de az óhajtott jó eredmény egyiknél sem ál-lott be, vagy ha mutatkozott is olykor némi javulás, ez nemvolt maradandó. Dr. Winkler Albert az állami fegy-intézet betegein tett észleleteiről számolt be, ismertette egyúttal a gümőknek a különböző körösportokhoz való állását. Dr. Winkler különösen görvélyes borbajban és nyakmirigy daganatban továbbá izületi bajokban szenvedő betegek nagyobb csoportjánál vette kísérlet alá a tuber-culin befeckendés hatását. Az eredmény itt sem volt ki-elégítő. A keletkezett láz nagyon megviselte s töbnyire lesoványította a betegeket. Végeredményként azon néze-tet nyilvánítja, hogy a tuberculin oda utasítandó vissza, a honnan elhamarkodva, s alapos kipróbálás nélkül lépett ki, t. i. az állatokon való kísérletezés terére. E nézetet a jelenvoltak is teljesen osztották. Ezen előadások az egy-leti évkönyvben fognak annak idejében megjelenni.

plomba siető szintén enyedi nőekkel s a farkas-utcai odon-szerű, gyönyörű templom egy jelentékeny részét mindig enyedi nők foglaltak el, mely ábitattal hallgatván Vadas József, Herepei Gergely, Császár József s egy időn tul Nagy Péter**) hírneves kolozsvári ref. papok emelkedett szellemű imái és beszédei.

Az isteni tisztelet után azok is, kiknek szállásuk nem a ref. kollegium tanépületében volt, oda tértek be s ott panaszták el egymásnak keserveiket, siratták még mostoha sorsukat.

Egy másik rendes találkozásai helyök a R e d u t vala, mely teremben 1849. telén nem a bálakat rendező vidor kedélyű bálbizottságok, hanem a magyar hadsereg részére szükségeltető fehérnemű készítését vezető állami bizottság tartotta üléseit.

Ide vittek az enyedi nők csoportosan, bizonyos na-pokon, az általuk megvarrott katonai fehérneműt, segéd-keztek a szabásoknál, vették át az újabb varni valót s végzett munkájok díját.

Színházban s más nyilvános helyeken nem jelentek meg. Sem idejök, sem kedvök, sem pénzök nem volt, hogy ezt tegyék.

Voltak az enyedi menekülteknek boldog óráik is, mikor gyászukat, keserveiket egy időre felelték.

Ilyen óráik közé számították azokat, melyekben a magyar hadsereg egy-egy újabb fényes győzelméről vet-tek hírt; mikor a Debreczenbe járt küldöttség a kormány fejétől Kossuthtól a legbiztosabb ígéretekkel tért vissza Kolozsvárra; mikor a N.-Szebenből kiszabadult enyedi foglyok egy része Kolozsvárra érkezett; mikor az enyedi nemzetőr század Deésről Enyedre lejövő útjában márcz. vége felé Kolozsvárt néhány órára megállapodott s az egymástól távol levő családtagok itt összetalálkozáván, egymást szeretettel ölelheték.

(Folyt. köv.)

**) Nagy Péter is csak N.-Szeben bevétele után szabadult ki fogságából s térhetett vissza Kolozsvárra hívei körébe.

sz mult évben
nyánk területén

8-án és 9-én
Aránylag keve-
sz bevált 82 le-

szebenmegyei
edélye van egy
Gyulafehérvár-
tesen ki nem
gy a kiágazás
Tekintve, hogy a
is elhatározott
a, hogy az ösz-
szőlőssék, s e
utána néztek,
erv?

rdemes művész-
ünket 33 év óta
spett a világot
alomjátékát. Ez
akivül hatása
szerepe Boko-
ste kiváló mű-
művészüket a

yszerész egy-
edes szakülését
a kívánatosnál
yari Károly el-
községek halál
influenza jár-
tűdőbb foly-
kórházi orvos
be a tuberku-
nős izületűlob-

a megyei köz-
lemetlen hatás
t befecskende-
tyiknél sem ál-
mi javulás, ez
z állami fegy-
be, ismertette
portokhoz való
bőrbajban és
okban szenvedő
et alá a tuber-
t sem volt ki-
t s többnyire
ent azon néze-
sitandó vissza,
s nélkül lépett
E nézetet a
adások az egy-
gjelenü.

as-utezai odon-
részt mindig
lgatván Vadas
s egy időn túl
ok emelkedett
nek szállásuk
da tértek be s
siratták még

a Red u t vala,
rendező vidor
lsereg részére
llami bizottság
bizonyos na-
neműt, segéd-
varni valót s

nem jelentek
nem volt, hogy
dog órák is,
dték.
melyekben a
özelméről vet-
ég a kormány
el tért vissza
badult enyedi
kor az enyedi
jában márcz.
lapodott s az
zetelálkózáván,

után szabadult
rébe.

— **Vérengzés.** A helyben állomásozó honvéd-zászlóalj egyik közlegénye valami csekélység miatt összepörölt egy vele közös háztartásban élő nővel s oldalfegyverével annak fején több igen súlyos, az életet is veszélyeztető sebet ejtett. A sérült nőt a megyei közkorházba szállították, s az esetet a vizsgálat megindítása végett a járásbíróséghez bejelentették.

— **A nagyenyedi theologiai dalkar** május első felében tánczezal egybekötött dalestélyt rendez. A magyar társadalmi élet élénkebb lüktetése Gyulafehérvárrs kívánatos levén, a kezdeményezést pártolásra érdemesnek tartjuk; annak a legjobb sikert kívánjuk.

— **Légen szárított természeti istálló-trágya** című hirdetésünkre különösen felhívjuk t. olvasóink becses figyelmét. Ajánljuk ezen legbiztosabb, legjobb és egyszerűs mind legdrágább, Kalászos, gumós, valamint minden egyéb növénynél, de különösen a keskedelmiekénél, mint repeze, komló stb. felette hatásosnak bizonyult. A szőlőtermelésnél rendkívüli sikerrel alkalmazható. Tartalmaz a vevőnek számszerűleg biztosított légenyen, vilsavon (phosphorsav) és kálin kívül 50%-nál több szerves anyagot, könnyen oldható alakban. A szerves anyagok bomlása által légtömeg (ammoniak) képződén, oly légenyartalmu tápanyaggal gazdagítja a talajt, mely minden művelés alatt álló vetemény fejlődését hatásosan előmozdítja. Ezen trágya, mely ezek szerint az ugynevezett „concentrált (porított) marhatrágyát“ minőség tekintetében jóval túlhaladja — még azon nem csekély fontosságú tulajdonsággal is bír, hogy a talajt kellően lázítja és melegíti, egyesíti tehát a költséges műtrágya és az istállótrágya jó tulajdonságait a nélkül, hogy beszerzési árán aránylag olyan magas volna, mint a műtrágyáé. Neumann testvérek a trágya kizárólagos eladásával Magyar-, Horvátország és Szlavonia részére Szávost Alphonst jöhrneü, budapest kereskedőt bizta meg, kihez egész bizalommal fordulhatnak gazdáink.

CSARNOK.

A vad tücsök.

— Elbeszélés. —

H. Wells után németből fordította: Jan csó Sándor.
(Folytatás.)

Még csak néhány lépés, s egy kicsi, kedves völgyecske terület el előttem, melynek felét a síma, csendes tó foglalja el. Különös csend honolt a víz felett. Gyengén ingott a sás ide-oda, a tó tiszta tükre felett fehér vízi rózsák nyitlak gazdag pompában. Elmerengve nyugtatám tekintetemet e megkapó képen. Igen, ez ugyanaz a kicsi tó, s oda át a zöldben elrejtve áll még a kis kunyhó is. Azóta csak roskatabbá lett és most egészen kihaltnak látszott.

A mint közelebb mentem, s az ablakon kopogtatam, semmi mozgás nem felelt abból. Lassan visszatértem s egy ós cser árnyékában puha mohára dőltem s a kék ég felé nézve bámultam a fa ingadozó ágait. Csend és nyugalom vala körös-körül...

Igy hevertem hosszasan, hallgatva és álmodozva. Csakhamar könnyed léptekek hallék felém közeledni, s a mint gyorsan feltekinték, egy fiatal leány állott előttem. Karsu, de mégis telt idomu váia, lábai meztelenek s egy könnyű, alig térdig érő szoknya volt rajta. Arcza barnára volt perzselve, de mégis szokatlan kellemmel birt. Szája kicsiny és üde vala. Szemei sötétfeketéek és tüzesek, szénfekete fürtjei pedig szabadon omlottak alá.

Megállott előttem s kérdőleg és bámulva tekintett reám, azután egy tölgy törzsére bocsaítkozva, kezét mel- lén kereszthez fonta s gondatlanul tekintett a tó felé.

Lassan felemelkedve, egy vele szemben levő fatörzsre ültem, honnan megfigyelhettem vonásait. — Igen, a kis Vadtücsök volt, még dacosabb és rátartóbb lett, a mit bizonyít az a keserű és élesen felütnő vonás, mely kis piros szája körül támadt.

— Tücsök! — kiáltam.

Osszerezent s arcát felém fordítva mondá:

— Ugy, ismered még?

Némán intettem, mire ő keserűen mosolygott.

— De, hogy is ne? Hiszen én most is épen oly vad, ép oly szegény vagyok, mint a mikor itt hagytál. Tizenöt éve! Ezen egész idő alatt nem volt egyébre szükségem, mint gypaju ruhára, ingre, száraz burgonyára és fülevesre. —

Keserűen mosolyogva hozzam jött, megtapogatta ruhámat és arany óraláncomat.

— Ugy látszik — folytatá — neked valóban jól van dolgod, — gazdag lettél s előkelő ur. De azért azonnal felismeretek jóságos arcodról és szelid szemeidről. Te nem vagy többé egyáltalában oly jó és szelid?

Hangosan és gunyosan felkacagott; én elbámulva néztem reá:

— Tücsök, te gyönyörű lettél!

— Gyönyörű? Nem, az nem, hanem nyomorult, nagyon nyomorult.

Fejét lecsüggesztve zokogni kezdett; majd gyorsan összeszedve magát, könyeit szárogatva így szólt:

— Nem, nem, én nem akarok sirni, s főképp a szemed láttára! Mit érdekel az téged, hogy szerencsétlen vagyok, mit tartozik az én ügyem reád, s tulajdonképen miért is jöttél ide?

Felém lépett és erősen szemembe nézett:

— Miért?

Én hallgattam, ő pedig megint gunyosan és keserűen mosolyogva mondá:

— Igen, te megígérted volt, hogy vissza fogsz jönni, s azért vagy most itt. Mégsem, te többé nem vagy az a kicsi, szeretetreméltó fiu, ki szememben könyekkel távozott és sirva csókolt meg. Oh nem az vagy, a kit én úgy vártam! Napról-napra több órajárásnyira mentem előbe, de ő még sem jött. Így haladt az idő, teltek az évek, s a vén boszorkány egyre vigyorogva mondogatá: „hi-hi-hi, annak jól van dolga, s nem gondol többé rád, — elfelejtett.“ Akkor elkezdtem sirni és busulni. Azt egyáltalán nem akartam elhinni, hanem úgy gondolkoztam: nem ő bizonyára meghalt, a földben nyugszik, s azért nem jöhet. — De így az öreg asszonynak volt igaza, ő már meghalt és te itt vagy.

Szünetet tartott, majd ismét halkabban folytató:

— De valamit örököltem a vén banyától — a gyűlöletet és nyomort. Nézz ide! — élémbe tartá csupaszkarját s mellén az inget széthuzta — ezen foltok, daganatok és forradások egész életembe arra fognak emlékeztetni, hogy a nyomor velem együtt jár és csak a gyűlölet maradt számomra. Oh mint gyűlölöm az egész világot, mint gyűlöltem a vén boszorkányt, a ki engem az erdőbe üzőtt füveket keresni, mindaddig, míg kimerültem és tehetetlenül roskadtam össze, s akkor is segély nélkül feküdni hagyott, mig maga a természet nem segített. Azonban most már nem él és én minden velem elkövetett rosszat megbocsátok neki, hanem téged, téged annál inkább gyűlöllek.

Felállott, megragadta vállaim, s erősen szemembe nézett.

— Tudod te azt, hogy a kicsinn fiut nagyon-nagyon szerettem, de téged gyűlöllek, miként semkit a világon, mert te vagy az én szerencsétlenségem oka. Oh, szeretnék téged megölni, szeretnék szived véréből inni és midőn már halva fekszel, szeretném még akkor is örülni fűledbe kiáltani, hogy mily szörnyen gyűlöllek.

Szánakozva és részvétellel néztem rá, rendetlen haját homlokáról hátrasímitva lehajoltam hozzá.

— Tücsök, légy jó, — mondám, — majd jobban fog lenni, s bizonyára nem az én hibám, hogy ez így van.

— Jónak lenni? — Fejét a vállamra hajtotta, miközben rám nézett.

— Jónak lenni? Igen, én szeretnék irányodban jó lenni, szeretnék örülni, hogy megint visszajöttél, téged szeretni és megcsókolni, de az nem lehet, mert én nagyon nyomorult vagyok s szívem kihalt.

Erősen megszorította vállam, hogy a fájdalomtól csaknem felkiálték, gyorsan átölelt mindkét karjával, egy forró csókot nyomott ajkamra, s hangosan zokogva gyorsan eltűnt az erdő homályában.

— Tücsök, Tücsök! kicsi kedves Tücskőm!

Utána akartam sietni, de ő mint egy zerge ugrált fatörzsről-fatörzsre, s hamar eltűnt szemem elől. Sokáig bolyongtam lde-oda, nevét kiabálva, de ő eltűnt.

Már alkonyodott. A nap még egyszer megaranyozta a fák sudarait, a távoli hegyek mögé hanyatlott. Fehér hullámzó ködfátyol borult a víz tükreire, s az erdő vidám énekesei elnémultak. A hazavezető utra léptem. Csend volt mindonfelé, csupán elkésett emberek és szekerek igyekeztek a város felé. Messziről harangok zugása hallatszott a vidék felett, hirdetve, hogy a nap terhei és fáradalmai után elérkezett a nyugalom órája.

Gondolkvva haladtam tkvább, de gondolataim szüntelen a kis Vadtücsökre tértek vissza. Még mindig fűlemben csengett rövid beszélgetésünk egy-egy szava. Ő egész talány lett előttem. Egyáltalán nem tudtam, hogy azt a svedélyes és keserű gyűlöletet, mely minden szavából kitetszett, miképp értsem. És az ő heves, tüzes csókja s fájdalmas zokogása? ... Kedves kicsi Tücskőm, még olyan vagy te, mint gyermekkorodban, de most mégis van valami a szívedben, mi jellemeddel és természetteddel össze nem egyeztethető...

Már csaknem éj vala, midőn V...-be érkeztem s egy kis vendéglobbe tértem.

A következő reggel a nap megint izzó sugarakkal emelkedett fel a felhőtlen égen s már korai órákban elviselhetetlen hőség uralkodott. Én a vendéglob erkélyén ültem, ittam kávémat és szivaroztam, néztem a vidám paraszt-leányokat, kik vállukon gereblyével és kezükben görbe sarlóval nevetgélve és énekelve haladtak el előttem. Azután felkeltem, sétálgattam a tisztán tartott utcákon, uzegetve a csinos, többnyire fehérre meszelt házakat, mignem a városon kívül, a füstölögő papírmalom előtt találám magam.

Ott állott egy kicsiny házacska, egy meglehetősen gondozatlan kert közepén. Az ablakok kitöredezve, az ajtó pókhálával volt beszöve, a küszöböt moha és fű verte fel, a fedél rozszant, a fal vakolat nélküli volt. Ez az én szülőházam! Tizenöt éve, hogy attól távol vagyok. Mily hosszú és mégis mily rövid idő!

Az elvadult kertecskén áthaladva, a dűledező sövényen át a szomszéd házhoz léptem, hol egykor a Vadkott.

A kopogásra egy fehér haju öreg asszony jött elé, ki vizsgálódva és kérdőleg nézett reám, s csak midőn a nevemet hallá, akkor vonult át arcán egy fény sugar, mindkét kezét szívélyesen nyujtá elé, s barátságosan üdvözölt.

— Végre valahára, — mondá — mily hosszú ideig kellett várnom; már-már azt hittem, hogy én nem tér vissza többé.

Be kellett lépnem és leülnöm. Sört, vajjas kenyeret és sajtot hozott. Azután elbeszélte egyet s mást, hogy mi történt a kis városban, kik születtek és kik haltak meg.

Később megint átmentünk szülőházamba és körüljártunk mindent. Itt van a szoba, az ágy, melyben anyám meghalt, mellette a kicsi, szu-ette böleső. Itt van még imádságos könyve és egyéb apróságok.

Gyermekéveim s annak minden eseményei ismét felujultak előttem; hogy mint kerestem a Vadtücsökkel virágokat, mint hallgattam anyám utolsó szavait, s hogy miképp borultam sirva és kétségbeesve holttestére. — Könyek tódultak szemembe, s zokogás fojtott el.

Azután a városból embereket hívtam, a házat és kertet rendbe hozattam, megint csinossá lett téve minden, s magam sem tudtam miért.

(Folyt. köv.)

NYILTÉR*)

A regále kötvények és az ezekre szóló járadék-szelvény birtokosainak becses figyelmébe ajánlom, hogy nevezett kötvényeket és járadék-szelvényeket a napi árfolyam szerint a legmagasabb árban fizetem.

A járadék-szelvényeknek kötvényekre leendő átváltoztatását gyorsan és minden külön jutalék felszámítása nélkül eszközölöm.

A vidéken az érintkezés könnyebbítése céljából nevezett papírok megvásárlásával **Nagyenyeden Winkler János, és Gyulafehérvárt Jakabfy Albert** kereskedő urakat biztam meg nevemben.

4-8

Hutflész Károly,

Kolozsvárt.

*) E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

Nyers selyem bast ruhák 10 frt 50 kr öltönyként, egy jobb minőségeket is küld porto- és vámentesen a HENNEBERG G. féle (cs. és kir. udvari szállító) gyári raktár ZÜRICH-BEN (Svájcz.) Mintákat azonnal küld. Levelekre 10 kr bélyeg.

Sz. 1130—891.

közig.

Pályázati hirdetés.

Nagyenyed város hatósága rendőrségi osztályánál az egyik rendőrbiztosi állomás — halálozás folytán — végleg megüresedvén, annak az 1886. évi XXII. t.-cz. 77. §-a értelmében leendő betöltésére pályázat nyitattik.

Ezen állással 400 frt évi rendszeresített fizetés van egybekötve.

Felhivatnak pályázni kívánók szabályszerűen felszerelt pályázati kéreéseiket f. évi ápril 16-ig Nagyenyed város tanácsához benyújtani.

A városi tanácstól.

Nagyenyeden, 1891. márczius hó 27-én.

3—3

Kovács Gyula,
polgármester.

Cs. és kir.

szabad.

„ADRIAL“ biztosító-társulat

— alapított 1838-ban. —

Vagyonbiztonsági tőkésje: 28 millió forint.

Intézője: báró Podmaniczky Frigyes.

Fentebbi biztosító intézet, mely 53 éves fennállása óta 146 millió forintot fizetett ki kiegészítésként.

ben károk fejében, elfogad biztosításokat a leg-
olcsóbb díjtételek mellett.

a) **Az emberek életére;** időleges díjfizetéssel;
kihazasítási biztosítások gyermekek számára; tö-
kefizetések halálesetére; vegyes biztosítás életben-
lét vagy halál bekövetkeztével, évi járadékok biz-
tosítása stb.

b) **Baleset biztosítások;** egyeseknek halál,
állandó- és ideiglenes munkaképtelenség esetére;
ugyszintén csoport biztosítások gyári-, mezőgaz-
dasági irodahivatalnokokat illetőleg, valamint tes-
tületek részére.

c) **Tűz-biztosítások,** tűz, villám, vagy rob-
banás által okozható károk ellen.

d) **Szállítás és jégkárok ellen.**

Előforduló károk a legméltányosabban meg-
állapítva pontosan lesznek kifizetve.

A cs. és kir. szab. Adriai biztosító tár-
sulat erdélyrészi vezérigazgatója
Kolozsvártt.

SZEKULA AKOS, KISS,
vezérigazgató. titkár.
Gróf TELEKI LÁSZLÓ,
főhivatalnok. 1-3

Sz. 1650-801

főszb.

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán üresedésbe jött Buzd, Hoz-
szutelke, Kisenyed és Koneza községéből alakult
buzdi körjegyzői állásra, mely 400 frt fizetés, 60
frt lakbér, 20 frt irodai átalány és 60 frt kör-
jegyzői küldöncz tartásdíj javadalmazással van
egybekötve — ezennel pályázatot nyitok.

Felhívtnak azok, kik ezen állást elnyerni
óhajtják, hogy az 1883. évi 1. t.-cz. 6. §. szab-
ványainak megfelelően felszerelt folyamodványukat
folyó évi május hó 11-ig hozzám adják be.

A választás folyó évi május hó 12-én dél-
előtti 10 órakor Buzdon a körjegyzőség székhelyén,
a községi irodában fog megtartatni.

A kisenyedi járás főszolgabírójától.

Konezán, 1891. ápril hó 9-én.

RACZ FARKAS,
főszolgabíró.

110-1891. szám.

Arverési hirdetmény.

Alóliki kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz értelmében
közölni teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíróság 1168-890. szá-
mu végzése által kolozsvári Szabó Ferencnek b.-boesárdi Csont
Béla ellen 190 frt 50 kr tőke erejű kirendelt kielégítési végrehaj-
tás alkalmával bíróság foglalt és 427 frt 60 kr-ra becsült 3 tehen, 3
őkorborony, 2 kaneza ló és házi butorokból álló ingóságok nyilvános
árverés útján eladottnak.

Mely árverésnek a 800 1891 sz. kiküldést rendelő végzése foly-
tán a helyszínén vagyis B.-boesárdon az előjárónál leendő eszközzésére
1891. évi ápril hó 25-én délelőtti 10 órája határidőül kintüzetik és
venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy
az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107.
§-a értelmében a legtöbbet igérőknek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz.
108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagyenyeden, 1891. április 1.

Gajzágó Simon, kir. bírósági végrehajtó.

SALVATOR -Gyógyszernak, Nasieban Eszék
mellett, SPECIAL-LABORATO-
RIUMA a „SZÉPSÉG ÁPOLÁSÁRA“ ajánlja:

dr. SPITZER Szalvator arzenkesés — 4 35 kr.
dr. SPITZER mosdóvíz (nem kendőszer) — 40 kr.
dr. SPITZER valódi Saluator szappanját — 50 kr.
dr. SPITZER lyoni rizslijztét — 4 50 és 80 kr.
CSALHATATLAN HAJSZESZ a haj kihullása ellen, 1 frt
KÉZ-PASZTA — 3 nap alatt bármely kéz fehér és
gyöngéd lesz tőle — — — — — 60 kr

Csupán valódi minőségben a „SALVA-
TOR“ gyógyszerárban Nasieban Eszék mellett meg-
szerezhetők. Hosszas, költséges kísérlet után, egy esu-
pán általam ismert módszerre találtam, mely szerint a SPIT-
ZER-féle arzenkesés eddig utol nem ért hatás-
tal és majdnem határtalan tartósságban előál-
lítható. Készítményeim az arzet minden tisztátalanságtól
megszabadítják, bőrártka, szeplosz előléktől, a bőrnek
fistalos, szép külsőt kölcsönöznek. Az én Spitzer-féle arze-
kesés javítás, ujjonnan javított eredeti készítmény.
Felvilágosítások a bőr, haj, fogak stb. minden szépséghibájá-
ról, és érdekes röpírat „Toilette titkok“ ingyen és bérmentve
10 kr levélblyegnek, mint postaköltségnek beküldése mellett.
Ismételadónak különösen nagy engedmény. 3 frton felül bér-
mentve. 1 frton alól semmisen küldhető. Csomagolás ingyen.

Légen szárított természetes istálló-trágya

darabokban és zuzott állapotban

NEUMAN TESTVÉREK

aradi cégtől

50%-nál több szerves anyaggal.

Vegyi	Víz	—	—	8	%	Összes vilsav (foszforsav) mennyiség	3 16 %
	Szerves alktrészek	—	—	35	„	Szerves légeny (Organ Stickstoff)	2 90 „
elemzés:	Hamu	—	—	57	„	Káli	1 45 „
	Vizben oldható vilsav	—	—	1 28	„	Vilsavas (foszforsavas) káli	2 46 „

Ára 100 métermázsánként 160 forint az aradi állomásra szállítva, zuzott állapotban 200 frt.

Kizárólagos képviselő Magyarországon, Horvátországon és Slavonia részére

SZAVOSZT ALPHONZNAL BUDAPESTEN

V. ARANY-JÁNOS UTCA 11., hol minden felvilágosítás készséggel megadatik.

Egyetlen egy kísérleten mindenki meggyőződhetik arról, hogy a

Zacherlin

VALÓBAN a LEGELŐNYÖSEBB ROVAR-IRTÓ SZER,

mivel — mit egyetlen szer sem — megrepő gyorsasággal és erővel „mindennemű“ rovar-
a legutolsóig megsemmisít.

A legjobb eljárás az üvegen megerősített „ZACHERLIN-SZÓRÓ“-val.

A ZACHERLIN-t nem szabad a közönséges fűgyporokkal összehasonlítani, mert a

ZACHERLIN egy sajátosság különlegesség, mely soha sehol nem létezik, mint a

ZACHERLIN J. nevével ellátott lepecsételt üvegekben.

Ha valaki tehát Zacherlin-t kér és oly port vesz el, mely papírba vagy dobozba van
csomagolva, az mindenkor meg lesz csalva. — Valódi kapható:

NAGYENYEDEN:

Winkler János urnál

Cirner J. József

Bisztricsány L

BALÁZSFALVÁN:

Heiskovits Lipót urnál

Sinberger Salamon

Engelmann Armin

GYULA-FEHÉRVÁROTT:

Misselbacher J. B. urnál

Jakabfy Albert

Mihellyes Zsigmond

Frölich Gy. Nagy József

MARKOVITS LAJOS

órás és ékszerész

3-3

NAGYENYEDEN a nemzeti szállodával szemben.

Ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönség b. figyelmébe raktárát: mindennemű
arany és ezüst ékszerekben, csinos tárgyak alkalmi ajándéku.

Dus választék mindennemű SVAJCI ZSEBÓRAKBA, diszes kiállítású INGA

ÓRAK és minden más fajta FALI és ÉBRESZTŐ ÓRAKBA.

A raktáramon levő ékszer, a m. kir. fémjelző hivatal által hitelesítve vannak.

Elvállalok mindennemű óra és ékszerjavításokat a legutányosabb árban. — Régi töre-

dék arany és ezüstöt becserelek avagy beváltok pénzü.

Nálam vásárolt avagy nálam javított órákért felelősséget vállalok.

A nagymérvű pártfogást, — a melylyel Nagyenyed város és vidéke igen tisztelt

közönsége üzletemet elhalmozta — ezután is kérve maradok teljes tisztelettel FENTI

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagyenyeden.